

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **S. T., a.s.** so sídlom v B., IČO: X., zastúpeného JUDr. O. B., advokátom so sídlom v B., proti odporcovi **J. B.**, naposledy bytom v A., zastúpenému opatrovníkom B. B., bývajúcim v A., **o zaplatenie 2 229,52 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 4 C 71/2011, v konaní o dovolaní Z., IČO: X., zastúpeného JUDr. A. M., advokátom so sídlom v S., proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 19. apríla 2012 sp. zn. 11 Co 23/2012, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove z 19. apríla 2012 sp. zn. 11 Co 23/2012 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Navrhovateľ sa v konaní domáhal, aby odporcovi bola uložená povinnosť zaplatiť mu do 3 dní 2 229,52 € s príslušenstvom a nahradiť mu trovy konania. Tvrdil, že uvedená suma predstavuje dlh odporcu v právnom vzťahu, ktorý bol založený zmluvami o pripojení k mobilnej telefónnej sieti uzavretými 4. a 6. decembra 2008 (ďalej len „zmluvy o pripojení“).

Procesným úkonom z 13. júla 2011 oznámilo Z., IČO: X., zastúpené JUDr. A. M., advokátom so sídlom v S. (ďalej len „ZDRUŽENIE“), že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane odporcu.

Okresný súd Bardejov rozsudkom zo 16. septembra 2011 č.k. 4 C 71/2011-77 uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi do 3 dní 2 229,52 € spolu s 9 % úrokom z omeškania z tejto sumy od 12. februára 2010 do zaplatenia a v rovnakej lehote mu nahradiť

trovy konania 964,04 €. ZDRUŽENIU nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení poukázal na výsledky vykonaného dokazovania, ktoré preukázali, že odporca neplnil zmluvné povinnosti, ktoré na seba prevzal uzavretím zmlúv o pripojení, neuhrádzal navrhovateľovi faktúry za poskytované služby a vznikla mu aj povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu.

Výrok uvedeného rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté o zmluvnej pokute 995,82 €, napadlo ZDRUŽENIE odvolaním.

Krajský súd v Prešove uznesením z 19. apríla 2012 sp. zn. 11 Co 23/2012 odvolanie ZDRUŽENIA odmietol ako podané neoprávnenou osobou (§ 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.). V odôvodnení poukázal na § 201 O.s.p. a vyslovil názor, že vedľajší účastník môže podať odvolanie, ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom. Keďže v danej veci o taký prípad nešlo, ZDRUŽENIE nebolo oprávnené podať proti prvostupňovému rozhodnutiu odvolanie.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podalo ZDRUŽENIE dovolanie s tým, že odvolací súd mu odňal možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), lebo odmietol jeho odvolanie ako podané neoprávnenou osobou, hoci procesné predpoklady pre tento postup neboli dané. Odvolací súd vychádzal z toho, že v danom prípade nejde o vec, v ktorej by z právneho predpisu vyplýval určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom (§ 201 druhá veta O.s.p.), a z toho vyvodil, že vedľajší účastník nebol oprávnený podať odvolanie. Podľa názoru ZDRUŽENIA ale z uvedeného ustanovenia nevyplýva, že by v danej veci bolo osobou neoprávnenou podať odvolanie. Procesný postup odvolacieho súdu mal preto za následok odňatie jeho možnosti konať pred súdom. Z týchto dôvodov ZDRUŽENIE žiadalo dovolaním napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Navrhovateľ vo vyjadrení k dovolaniu poprel prípustnosť aj vecnú opodstatnenosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku ZDRUŽENIA. Žiadal dovolanie odmietnuť ako procesne neprípustné.

Odporca sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas subjekt, ktorý bol účastníkom odvolacieho konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) a je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. V danej veci prípustnosť dovolania podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. neprichádza do úvahy, lebo napadnuté nie je uznesenie uvedené v týchto ustanoveniach.

Dovolací súd ďalej skúmal (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.), či dovolanie podané ZDRUŽENÍM nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval

vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 O.s.p. nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

Vady konania uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. ZDRUŽENIE nenamietalo a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť podaného dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

ZDRUŽENIE v dovolaní namieta, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť pred súdom konať. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je nesprávny procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O prípad odňatia možnosti odvolateľa pred súdom konať ide tiež vtedy, keď odvolací súd odmietne jeho odvolanie, i keď neboli dané procesné predpoklady pre tento postup (vid' primerane R 23/1994).

So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd skúmal, či odmietnutie odvolania ZDRUŽENIA odvolacím súdom vykazuje znaky procesného postupu odnímajúceho možnosť pred súdom konať.

Ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je (§ 93 ods. 1 O.s.p.).

Ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu (§ 93 ods. 2 O.s.p.).

Do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh (§ 93 ods. 3 O.s.p.).

V konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností (§ 93 ods. 4 O.s.p.).

Účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník (§ 201 ods. 1 O.s.p.).

Dovolací súd na úvod poznamenáva, že z právnej úpravy vedľajšieho účastníka obsiahnutej v Občianskom súdnom poriadku vyplývajú niektoré rozdielnosti, ktoré sa v právnom postavení vedľajších účastníkov prejavujú vo viacerých smeroch, okrem iného tiež v tom, že niektorí vedľajší účastníci majú právo podať odvolanie s obmedzením, že tento ich úkon nemôže odporovať úkonu (vôli) nimi podporovaného účastníka, iní vedľajší účastníci majú v zmysle vid' § 201 veta druhá O.s.p. samostatné, od účastníka nezávislé právo podať odvolanie. Pokiaľ v ďalšom texte odôvodnenia tohto uznesenia nie je výslovne uvedené niečo iné, týka sa nasledovný všeobecný výklad procesného postavenia takého vedľajšieho účastníka, ktorý prejaví vôľu zúčastňovať sa konania (v ktorom nejde o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je) popri navrhovateľovi alebo odporcovi vo veci, v ktorej z právneho predpisu nevyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom konania a vedľajším účastníkom (§ 201 veta druhá O.s.p.).

V zmysle vyššie citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a tiež v súlade s názormi prezentovanými v odbornej právnickej literatúre (vid' Jaroslav Krajčo a kol., Občiansky súdny poriadok – Komentár, I. diel, str. 380, Eurounion, 2010) predpokladmi účasti vedľajšieho účastníka v konaní sú: a/ výzva účastníka konania alebo podnet vedľajšieho účastníka konania, b/ uvedenie na strane ktorého účastníka bude vedľajší účastník vystupovať, c/ preukázanie právneho záujmu vedľajšieho účastníka na výsledku sporu (ak nejde o prípad, v ktorom tento záujem vyplýva z osobitného zákona – k tomu vid' tiež ďalej), d/ rozhodnutie súdu o prípustnosti vedľajšieho účastníka (ak účastník konania vznesie námietku neprípustnosti vedľajšieho účasti), e/ súhlas vedľajšieho účastníka, ak jeho vstup navrhol účastník konania, f/ súhlas (hlavného) účastníka konania, na strane ktorého má vedľajší účastník vystupovať, ak podnet na vstup dal sám vedľajší účastník.

Vedľajší účastník môže do konania vstúpiť buď z vlastnej iniciatívy alebo iniciatívy účastníka konania. Ak účastník konania navrhne, aby určitý subjekt vstúpil do konania ako vedľajší účastník, súd oboznámi s uvedeným návrhom tento subjekt a vyzve ho, aby sa k nemu vyjadril a oznámil, či vstupuje do konania ako vedľajší účastník. Pokiaľ označený subjekt urobí procesný úkon prejavujúci jeho vôľu vstúpiť do konania, stáva sa vedľajším účastníkom vo chvíli, keď súdu dôjde jeho písomné oznámenie alebo keď svoj úkon urobí ústne do súdnej zápisnice; k vzniku vedľajšieho účastníctva sa nevyžaduje rozhodnutie súdu. Pokiaľ účastníkom navrhnutý subjekt neprejaví vôľu vstúpiť do konania v procesnej pozícii vedľajšieho účastníka, nevzniká jeho vedľajšie účastníctvo; nikoho totiž nemožno nútiť, aby sa stal vedľajším účastníkom konania. Súd z vlastnej iniciatívy neskúma, či je vedľajšie účastníctvo prípustné, alebo neprípustné; o (ne)prípustnosti vedľajšieho účastníctva rozhoduje, ak niektorý z účastníkov namietne neprípustnosť vstupu vedľajšieho účastníka do konania. Aj vtedy, keď vstup do konania iniciuje samotný vedľajší účastník, majú účastníci právo vyjadriť sa k jeho úkonu, ktorým prejavil, že vstupuje do konania, a prípadne namietat neprípustnosť tohto vstupu.

Zákonným predpokladom prípustnosti vedľajšieho účastníctva v prípadoch, na ktoré sa vzťahuje ustanovenie § 93 ods. 1 O.s.p., je právny záujem vedľajšieho účastníka na úspechu účastníka, na strane ktorého vstúpil do konania. Vedľajší účastník pomáha v konaní hlavnému účastníkovi a podporuje ho; poskytovaním pomoci navrhovateľovi alebo odporcovi sleduje ich záujmy, robí tak ale s cieľom prispieť k ochrane aj svojich práv plynúcich mu z hmotnoprávných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov. Vedľajší účastník sa usiluje dosiahnuť procesný úspech ním podporovaného účastníka, lebo výsledok sporu nepriaznivý pre účastníka, na strane ktorého v konaní vystupuje, sa nepriaznivo prejaví aj na jeho (vedľajšieho účastníka) právnych pomeroch.

V prípadoch, na ktoré dopadá ustanovenie § 93 ods. 2 O.s.p., zákon nestanovuje ako podmienku účasti tretej osoby na konaní skutočnosť, že táto osoba má záujem na výsledku konania. Legitimácia na vstup vedľajšieho účastníka do konania, ktorá je inak vyvodzovaná z jeho právneho záujmu na výsledku sporu (§ 93 ods. 1 O.s.p.), tu vyplýva priamo zo zákona (vid' tiež Števček / Ficová a kol. Občiansky súdny poriadok – Komentár, Nakladateľství C. H. Beck, 2009, str. 238). V prípade takejto právnickej osoby je pre jej procesné postavenie vedľajšieho účastníka nevyhnutné, aby predmetom jej činnosti bola ochrana práv, o ktoré v konaní ide. Občiansky súdny poriadok v poznámke k uvedenému ustanoveniu odkazuje

na niektoré osobitné predpisy, ktoré naznačujú, aké právnické osoby môžu byť v postavení vedľajšieho účastníka. Jedným z takých osobitných predpisov, je tiež zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, ktoré bolo účinné do 31. decembra 2012 (ďalej len „zákon č. 250/2007 Z.z.“). V zmysle § 25 ods. 1 písm. a/ zákona č. 250/2007 Z.z. môže právnická osoba založená alebo zriadená na ochranu spotrebiteľa podať návrh na začatie konania na správnom orgáne alebo na súde vo veci ochrany práv spotrebiteľov alebo môže byť účastníkom konania, ak sú takéto ciele hlavnou náplňou jeho činnosti.

V oboch prípadoch, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia § 93 ods. 1 a 2 O.s.p., je podstatnou podmienkou vedľajšieho účastníctva v konaní súhlas (hlavného) účastníka, na strane ktorého vedľajší účastník chce vystupovať (vid' vyššie podaný výpočet predpokladov vedľajšieho účastníctva, konkrétne písm. f/). Potreba súhlasu účastníka, ktorý má byť v konaní podporovaný vedľajším účastníkom, vyplýva zo samej podstaty a účelu vedľajšieho účastníctva. Z ustanovenia § 93 O.s.p. nemožno žiadnym spôsobom vyvodit', že by vedľajší účastník mohol v konaní vystupovať napriek nesúhlasu „ním podporovaného“ účastníka; svoj nesúhlas s vedľajším účastníctvom tento účastník nemusí ani odôvodňovať. Je pojmovo vylúčené, aby účastník konania bol pred súdom podporovaný niekým, účasť ktorého v konaní si neželá. To, že niekto chce v konaní pred súdom podporovať (hlavného) účastníka konania v procesnom postavení vedľajšieho účastníka, automaticky neznamená, že ním poskytovaná procesná pomoc je hlavnému účastníkovi vítaná, že mu vyhovuje a že s ňou musí za každých okolností súhlasiť. To v plnej miere platí aj vo vzťahu k vedľajšiemu účastníkovi, na ktorého sa vzťahuje § 93 ods. 2 O.s.p. Účel procesnej pomoci v sporovom konaní, ktorú má vedľajší účastník poskytovať (hlavnému) účastníkovi konania, môže byť naplnený, len ak účastník, na strane ktorého chce vedľajší účastník vystupovať, s vedľajším účastníctvom súhlasí. I keď sa určitý subjekt stáva vedľajším účastníkom už v momente, keď súdu dôjde jeho procesný úkon obsahujúci prejav vôle vstúpiť do konania v procesnom postavení vedľajšieho účastníka, má bezpochyby účastník konania, ktorého chce vedľajší účastník v konaní podporovať, procesné právo vyjadriť svoj nesúhlas s jeho vstupom do konania. Treba mať totiž na pamäti, že v dôsledku rovnakých procesných práv a povinností môže vedľajší účastník v procesnom zmysle (i keď len do určitej miery) zasahovať do priebehu konania a ovplyvňovať ho. Účastník konania má preto právo svojim nesúhlasom zabrániť tomu, aby pred súdom na jeho strane v pozícii vedľajšieho účastníka konal ten, koho účasť v konaní si neželá. Povahe a účelu občianskeho súdneho sporového

konania by sa jednoznačne priečil vstup vedľajšieho účastníka do konania na strane účastníka konania, ktorý by bol tomuto účastníkovi nanútený.

V zmysle vyššie uvedeného zodpovedá zákonu procesný postup súdu, v rámci ktorého oznámi účastníkom konania, že určitý subjekt vstúpil do konania ako vedľajší účastník a vyzve ich, aby sa k tomuto vstupu vyjadrili. Súdom vyzvaní účastníci môžu vyjadriť svoje nesúhlasné stanovisko so vstupom vedľajšieho účastníka do konania.

Uvedený výklad dovolacieho súdu sa neprieči doterajšej rozhodovacej praxi najvyššieho súdu (viď napríklad jeho rozhodnutia vo veciach sp. zn. 3 Cdo 319/2009 alebo 5 Cdo 201/2004), ani konštantnej judikatúre (R 57/2009) spočívajúcej na právnom závere, že vedľajší účastník nadobúda svoje procesné postavenie aj bez rozhodnutia súdu – už tým, že súdu dôjde jeho oznámenie o vstupe do konania a že o prípustnosti vedľajšieho účastníctva rozhoduje súd len ak účastník konania namietne neprípustnosť vstupu vedľajšieho účastníka do konania. Výklad, ktorý v preskúmvanej veci podáva dovolací súd, iba: 1. pripomína, že súd musí vždy účastníkov konania právne relevantným spôsobom (viď tiež ďalej) upovedomiť o procesnom úkone fyzickej alebo právnickej osoby, ktorá prejavila vôľu vstúpiť do konania ako vedľajší účastník, 2. zdôrazňuje, že súd musí mať za každých okolností jasno v otázke, či účastník, ktorého chce vedľajší účastník (vstupujúci do konania z vlastnej iniciatívy) v konaní podporovať, s jeho podporou súhlasí, resp. či účastník neprejavil nesúhlas s vedľajším účastníctvom, 3. dodáva, že súd musí vždy zákonu zodpovedajúcim spôsobom reagovať na prípadný nesúhlasný (resp. neprípustnosť namietajúci) procesný úkon účastníka konania.

Právny poriadok Slovenskej republiky priznáva právnickým osobám, na ktoré sa vzťahuje § 93 ods. 2 O.s.p., široké možnosti uplatnenia ochrany práv, za účelom ktorej boli zriadené. Právnické osoby zriadené za účelom ochrany spotrebiteľa môžu napríklad vykonávať prieskumy, vyhodnocovať presadzovanie práv spotrebiteľov, monitorovať všeobecné zmluvné podmienky v spotrebiteľských zmluvách, sledovať implementáciu spotrebiteľskej politiky a jej uplatňovanie v praxi, iniciovať rokovania a činnosti ovplyvňujúce legislatívne úpravy v záujme ochrany práv spotrebiteľov, vydávať periodiká a publikácie zaoberajúce sa spotrebiteľskou politikou, skúšať výrobky a uverejňovať skúseností z vlastnej činnosti, prevádzkovať konzultačné a poradenské kancelárie,

organizovať vzdelávania v oblasti ochrany spotrebiteľa. Na základe plnomocenstva môžu tiež zastupovať spotrebiteľa v konaniach pred štátnymi orgánmi, na základe súhlasu spotrebiteľa a dodávateľa môžu sprostredkovať riešenie sporov medzi nimi pri vybavovaní reklamácií.

Legitímnou formou, ktorou právnické osoby zriadené a zamerané na ochranu práv spotrebiteľa vo všeobecnosti prispievajú k sledovanej ochrane práv, je okrem vyššie uvedených foriem aj návrh na začatie konania alebo vstup do už začatého konania v procesnom postavení vedľajšieho účastníka. Pri využívaní tejto formy ochrany práv spotrebiteľa je ale potrebné zdôrazniť, že prejavom skutočného a úprimného záujmu o ochranu práv konkrétneho spotrebiteľa zo strany tej – ktorej právnickej osoby a logickým predpokladom efektívnosti ňou individuálne poskytovanej ochrany je, že: 1. sa dôsledne oboznámi so všetkými okolnosťami charakterizujúcimi situáciu daného spotrebiteľa, 2. nebude paušálne vstupovať („nanucovať sa“) do všetkých jej známych konaní, v prípade ktorých by mohla pôsobiť v procesnom postavení vedľajšieho účastníka (§ 93 ods. 2 O.s.p.), 3. vstúpi len do tých konaní, v ktorých to reálne vyžadujú potreby toho, koho chce v konaní podporovať a kto má byť v zmysle zákona objektom ochrany – spotrebiteľa.

Sama skutočnosť, že vôľu vstúpiť do určitého konania prejaví právnická osoba, činnosť ktorej je zameraná na ochranu práv spotrebiteľa, bez ďalšieho ešte neznamena, že jej procesný úkon vyjadrujúci túto vôľu vyvoláva vždy ňou sledované právne účinky (v tejto súvislosti možno poukázať napríklad na prípad vstupu takejto právnickej osoby ako vedľajšej účastníčky na strane účastníka zomrelého 18 rokov pred začatím konania – vid' uznesenie najvyššieho súdu z 10. januára 2013 sp. zn. 3 Cdo 297/2012). Ani samotný status takejto právnickej osoby vyplývajúci z § 93 ods. 2 O.s.p. v spojení s ustanovením § 25 ods. 1 písm. a/ zákona č. 250/2007 Z.z. ešte neznamena, že jej vstup do konania v procesnom postavení vedľajšej účastníčky je vždy prípustný (tu možno poukázať na uznesenie najvyššieho súdu z 22. novembra 2012 sp. zn. 3 Cdo 149/2011 konštatujúce neprípustnosť vstupu vedľajšieho účastníka do exekučného konania).

Po tomto všeobecnom zhrnutí dovolací súd uvádza, že v danom prípade oznámila, že z vlastného podnetu ako vedľajšia účastníčka vstupuje do konania na strane spotrebiteľa taká právnická osoba, ktorej hlavnou náplňou činnosti je ochrana práv spotrebiteľa (§ 93 ods. 2 O.s.p., § 25 ods. 1 písm. a/ zákona č. 250/2007 Z.z. a tiež § 2 stanov ZDRUŽENIA

z 5. februára 2010, ktoré boli registrované Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky 18. novembra 2011 pod č. VVS/1-900/90-35270-1). So zreteľom na to nebolo procesným predpokladom vstupu ZDRUŽENIA do predmetného konania preukázanie právneho záujmu na jeho výsledku. To však vôbec neznamená, že ostaté predpoklady vstupu tohto subjektu do uvedeného konania (viď vyššie) nemuseli byť splnené.

V preskúmvanej veci boli účastníci na oboch procesných stranách súdom vyzvaní, aby sa vyjadrili k procesnému úkonu, ktorým ZDRUŽENIE prejavilo vôľu vstúpiť do konania na strane odporcu (č.l. 58 spisu). Následný postup súdov v konaní ale nezodpovedal v plnom rozsahu zákonu ani vyššie podanému výkladu dovolacieho súdu. Zo spisu vyplýva, že navrhovateľ namietol neprípustnosť vstupu ZDRUŽENIA ako vedľajšieho účastníka na strane odporcu (viď prednes jeho právneho zástupcu na pojednávaní pred Okresným súdom v Bardejov dňa 16. septembra 2011 – č.l. 67 až 69 spisu), súd prvého stupňa ale ďalej konal bez rozhodnutia o (ne)prípustnosti vstupu ZDRUŽENIA do konania ako vedľajšieho účastníka. Zo spisu ďalej vyplýva, že odporcovi (jeho opatrovníkovi) bola predmetná výzva doručená s tým, že ak sa k nej v stanovenej lehote nevyjadrí, bude sa mať za to, že s vedľajším účastníctvom ZDRUŽENIA v danej veci súhlasí. Súd prvého stupňa chcel zrejme postupovať podľa § 101 ods. 3 O.s.p., v zmysle ktorého ak súd vyzve účastníka, aby sa vyjadril o určitom návrhu, ktorý sa týka postupu a vedenia konania, môže pripojiť doložku, že ak sa účastník v určitej lehote nevyjadrí, bude sa predpokladať, že nemá námietky. Súd prvého stupňa si ale pri tom dostatočne neuvedomil, že jeho výzva adresovaná účastníkom konania sa netýka „postupu a vedenia konania“, a že z tohto dôvodu sa nemôže uplatniť domnienka v zmysle § 101 ods. 3 O.s.p. Výzva súdu podľa tohto ustanovenia neprichádza totiž do úvahy vtedy, keď má viesť k vyriešeniu otázky procesného postavenia subjektov zúčastňujúcich sa konania. Postup súdu prvého stupňa, ktorý nezodpovedal uvedenému ustanoveniu, mal v danej veci za následok, že ZDRUŽENIE bolo súdmi považované za vedľajšieho účastníka bez toho, aby bolo (právne účinným spôsobom) zisťované a zistené stanovisko odporcu k vstupu ZDRUŽENIA do konania.

Pokiaľ odvolací súd odmietol odvolanie ZDRUŽENIA ako podané neoprávnenou osobou z toho dôvodu, že nejde o prípad, v ktorom z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom (§ 201 veta druhá O.s.p.), možno s ním súhlasiť iba potiaľ, že skutočne nejde o taký prípad. To však v preskúmvanej

veci nebolo možné považovať za zákonný predpoklad pre postup odvolacieho súdu, ktorý zvolil. S účinnosťou od 1. septembra 2003 ustanovenie § 201 O.s.p. „posilnilo“ postavenie vedľajšieho účastníka v tých prípadoch, v ktorých z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a (ním podporovaným) vedľajším účastníkom. V týchto prípadoch je právo podať odvolanie vedľajším účastníkom jeho samostatným procesným právom nezávislým od postoja, vôle a úkonov (hlavného) účastníka konania. Zmyslom takej procesnej úpravy je zabrániť tomu, aby vedľajší účastník čelil dôsledkom vyrovnania vzťahu medzi ním a účastníkom konania bez možnosti ovplyvniť výsledok konania aj podaním odvolania proti vôli účastníka konania, ktorého v konaní taký vedľajší účastník podporuje.

Ustanovenie § 201 veta druhá O.s.p. zdôrazňuje samostatnosť (nezávislosť na vôli a úkonoch niekoho iného) procesného oprávnenia vedľajšieho účastníka podať odvolanie v tých veciach, v ktorých z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom. Uvedené ustanovenie v spojení s § 93 O.s.p. nemožno však v žiadnom prípade vykladať tak, že vedľajší účastník má právo podať odvolanie iba vtedy, ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania jeho vzťahu s účastníkom konania.

Rozhodovacia prax súdov zastáva názor, že legitimácia vedľajšieho účastníka na odvolanie je vo všeobecnosti daná, ak sa ním podporovaný účastník nevzdal práva podať tento opravný prostriedok alebo ak s odvolaním vedľajšieho účastníka nevyjadril nesúhlas. Ak podá odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa len vedľajší účastník, musí sa súd vždy zaoberať tým, či a aké stanovisko zaujal k tomuto odvolaniu účastník podporovaný vedľajším účastníkom. Pokiaľ tento účastník vyjadril v konaní svoju vôľu tým, že sa vzdal odvolania, nemôže ho podať ani vedľajší účastník. Ak sa účastník odvolania nevzdal, je súd v prípade, že odvolanie podal len vedľajší účastník, povinný vyzvať ním podporovaného účastníka na vyjadrenie, či dáva k tomuto odvolaniu súhlas. Ak účastník odmietne takýto súhlas vedľajšiemu účastníkovi udeliť, je odvolanie vedľajšieho účastníka neúčinné, čo má za následok, že odvolací súd odmietne jeho odvolanie ako podané osobou, ktorá na odvolanie nie je oprávnená (porovnaj tiež uznesenie najvyššieho súdu z 30. apríla 2009 sp. zn. 1 Cdo 59/2009).

Pre rozhodnutie dovolacieho súdu v preskúmvanej veci bolo určujúce, že odvolací súd odmietol odvolanie vedľajšieho účastníka z dôvodu, ktorý v danom prípade jednoznačne neprichádzal do úvahy.

Skutočnosť, že dôvod odmietnutia odvolania uvedený v napadnutom uznesení nebol ako procesný predpoklad tohto postupu dovolacieho súdu daný, vedie v dovolacom konaní k záveru, že postupom dovolacieho súdu bola ZDRUŽENIU odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Dovolací súd na tomto základe dospel k záveru, že dovolanie ZDRUŽENIA je nielen procesne prípustné, ale aj opodstatnené. So zreteľom na to dovolaním napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 5. februára 2013

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková